

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Ο ΜΩΡΟΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ' Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

Πώς διοικούσαν οι Βυζαντινοί την Ελλάδα. Διοικητικά όργανα και φορομνήχτες. Η επανάστασις του τυραννομένου λαού. Η Ναυπάκτος κατά τους Βυζαντινούς χρόνους. Τι γράφει ένας Έβραϊος περιηγητής. Η διοίκησις του Μωρογεωργίου. Ο λαός επαναστατεί με τον Μητροπολίτη επί κεφαλής και εκδικείται. Η τιμωρία των επαναστατών. Το τύφλωμα του Μητροπολίτου.

ΗΩΣ είνε γνωστό κ' απ' την ιστορία, οι Βυζαντινοί διοικούσαν την Ελλάδα σαν μια έπαρχια της άβυσσους αυτοκρατορίας των και συχνά η Κωνσταντινούπολις έστελνε σ' αυτή τους πιο έλεγκτους και άκάνανους στρατηγούς και πολιτικούς της γιά να κυβερνήσουν τις διάφορες έπαρχίες της. Έτσι, φυσικό ήταν να αποστέλλον τ' άριστους οι κάτοικοι της Ελλάδος και να θεωρούν τη Βυζαντινή κυβέρνηση ως τυραννική και τον αυτοκράτορα ως δεσπότη που δεν συλλογίζταν τίποτε άλλο παρά πως να τους φορολογήση περισσότερο γιά να εισπράξει όσο το δυνατόν πιο πολλά χρήματα. Ο διοικητής κάθε έπαρχίας της Ελλάδος, που έστελντο από το Βζζάντιον, έφτανε δυσημέριμος γιά παράδειχ, σε τόσους ώστε, όχι μόνον τους γόμενους φόρους εισέπραττε, αλλά έφρόντιζε να χωρισθούν άσχημα περισσότερο τους κατοίκους γιά να γυμίζη και τις δυνάεις του τόπου.

ραξενιές, το πρώτο ήταν άποσπώριστε άποσπώριτο. Άλλή έκείνο που άγριότερα κούρισε τους Έπαρχίτες ήταν ή άγρια κ' άνυπόφορη φορολογία του.

Εισέπραττε τους νόμιμους φόρους του αυτοκράτορα, αλλά δεν του έβγαταν αΐτιο. Ήθελε να χωρισθούν τους δυσημεμένους τους σκλάβους του και με δικές του φορολογίες γιά να γυμίζη την τέση του. Κι' επειδή δεν είχαν οι φτωχοί, να χωρισθούν τη δίμα του Μωρογεωργίου, με πόσο φόβαναι να τους κατατάξη τ' άκτιμάτα τους και να τους πετά στους δρόμους κ' άνονά.

***

Η έτοιμότη όμως έχει κ' αυτή όρα. Όταν μάλιστα προβαίνει το φάντασμα της πείνας, ή λογική θαλόνα κ' ό ραγιας σηκώνεται πειά ό επανάστασι.

Άρχηγός του επαναστατικού κινήματος της Ναυπάκτου στην περίπτωση αυτή ήταν ο ίδιος ο Μητροπολίτης. Γιατί πάντα στη δύση της Ελλάδος οι επίσκοποι είχαν ένα είδος πνευματικής κυριαρχίας στο λαό, ό όποιος στον άσχημο της θρησκείας του έδωσε τη μόνη έλπίδα και προστάσια του.

Η επανάστασις ετοιμάστηκε χρονά και με τέχνη ώστε να μην πάρη μορφή ό στρατηγός. Κι' έτσι, ένα πρωί όλος ό λαός της Ναυπάκτου σηκώθηκε από τους άμυνομένους, οίχτηκε στη βυζαντινή φρουρά, την έσφαξε και σκότισε κ' αυτό το διοικητή.

Ένα τέτοιο πραξικόπημα δεν μπορούσε φυσικά να μείνη άτιμώρητο. Την εποχή αυτή στο βυζαντινό θρόνο ήταν ένας αυτοκράτορας άπισθίμιος, ό Κωνσταντίνος άγρόδος, γνωστός και γ' άλλες άγριότητες.

σε τόσους ώστε, όχι μόνον τους γόμενους φόρους εισέπραττε, αλλά έφρόντιζε να χωρισθούν άσχημα περισσότερο τους κατοίκους γιά να γυμίζη και τις δυνάεις του τόπου.

Τότε ήταν μάλιστα ή κακοδιοίκησις της μορμίας αυτής κυβερνήσεως του Βυζαντίου, ώστε πολλές φορές οι Έλληνες επαναστατούσαν και κούλοσαν τους ζώνους να τους κυβερνήσουν, με την πεποίθησι ότι κ' ό άγρόδοτος τυράννος θα ήταν καλύτερος και χριστιανικότερος από το Βυζαντινό διοικητή, που τόσο τυραννά άντιπροσώπει τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου.

Μία από τις περιφημότερες επαναστάσεις αυτές είχε και ή επανάστασις της Ναυπάκτου (Έπαρχια), στα 1026 μ. Χ. γιά την όποια μιλούν οι βυζαντινοί χρονογράφοι έκτενώς, γιατί ήταν από τις πιο μεγάλες και πιο άίματες.

***

Η Ναυπάκτος, στους βυζαντινούς χρόνους ήταν σημαντική κέντρο, με δικό της έπισκοπο, από τις άρχές δε του δεκάτου αιώνας, επί Λέοντος του Σοφού γινεκε Μητροπολις με μεγάλη διακονοσια και στρατηγική με έδρα στρατηγού. Ένεα έπισκοποι ήταν επί των ημερησιών της Ναυπάκτου, μεταξύ των όποιων και οι επίσκοποι Ίωαννίνων, Βοσθροπού, Χιούρας και Άδριανουπόλεως.

Ο Έβραϊος περιηγητής Βενεμίν από την Τυβέλια, που περιηγήθηκε την Ελλάδα στα μέσα του δωδεκάτου αιώνας, λέει ότι βρήκε στη Ναυπάκτο έκείνο Έβραϊό, άξιόλο σημαντικότατο γιά την εποχή έκείνη, που δείχνει ότι ή Ναυπάκτος ήταν το παραθαλάσσιο κέντρο του εμπορίου όλης της Ρωμείας. Το κέντρο της ήταν δυνατό και το άνωριό στον Κορινθιακό κόλπο.

Κι' άργότερα όμως πολλοί περιηγητά της παραστάσαν ότι μεγάλο έμποροκό και έμποροκό κέντρο που παραήταν όλο το έσωτερο της Ρωμείας. Ένας σπουδός στα παλιά χρόνια, όπως δηλώνεται οι βυζαντινοί χρονογράφοι, το 551 μ. Χ., την καλύτερα, αλλά δεν άρχισε κ' άκτιση και τον δέκατο τρίτο αιώνα τη βυζαντινούς σ' όλη την άσια της.

Έκείνη την εποχή, το 1026, γινεκε κ' ή περίφημη επανάστασις της Ναυπάκτου, γιά την όποια γράφουμε παρακάτω, κ' ή όποια πύγχε μέσα στο αίμα.

Την περίοδο αυτή διοικητής της περιφερείας Ναυπάκτου, του Θ ε μ α τ ο ς, όπως έλεγαν οι Βυζαντινοί, ήταν ό στρατηγός Γεώργιος. Φαίνεται δε ότι έκτός από τη φιλοχρηματοσία του, ό άνθρωπος αυτός ήταν και κακός, ένα είδος εκμύλων, γιατί οι ίδιοι οι βυζαντινοί χρονογράφοι τον όνομάσαν Μωρογεωργόν, δηλαδή Παύλο-βούργη. Το παρατσώκλι αυτό άρχι γιά να χωριστήρη τον άδικο του γ' άτιμία των Ναυπακτινών διορισθείς με τους κυβερνά.

Σύληρος και άπιστος στις γνώμες κ' άποτίσεις του, ό στρατηγός αυτός, έβγαζε τις πιο παράξενες διαταγές, τις όποιες τρυλά έφρετε να έκτελούν οι όπληχοί του. Και όσο μόν έπρόκειτο γιά πα-

Η Ναυπάκτος κατά τον Μεσαίωνα (Παλιά γραβούρα)

Μόλις ό αυτοκράτορας έμαθε τη σφαγή του στρατηγού Γεωργίου και των στρατιωτών του, γίνεκε έξω φρενών από το θυμό του. Έστειλε άμέσως νέο διοικητή με μεγάλη στρατιωτική δύναμη, με διαταγή να τιμωρήση με τον άγριότερο τρόπο τους επαναστάτες.

Οι βυζαντινοί χρονογράφοι δεν μόν δηλώνουν τη είδος τιμωρία έστειλεσαν οι άτιμοι κάτοικοι. Άλλά από την τιμωρία που έτεβλήθη στον έπισκοπο Ναυπάκτου, μπορούμε να κρίνουμε και γιά τ' άκτιμήματα που διακονοσι οι κάτοικοι και γιά το αίμα που γίνεκε στην Ναυπάκτο.

Ο νέος Διοικητής έβασε τον έπισκοπο και τον έτιμώρισε...

Ήταν συνθηκόμενη δυστυχώς πληροφορία στους βυζαντινούς το τύφλωμα κ' ή βυζαντινή ιστορία έτε γυνάτη από τέτοια φρικτά δράματα, άκόμη και συγγενούς ήγεμόνων που σκότωναν ή τήλωναν τους δικούς των όταν επαναστατούσαν. Ο άτιμος Μητροπολίτης σπύθηκε, δεινός, στην πλατεία της πόλεως κ' έκεί οι υπάλληλοι του άσχηρο έβωσαν αναμμένα σίδερα στα μάτια του... Έστειλα ήθε ή σφαγή των άλλων επαναστατών. Το αίμα γίνεκε ποτάμη. Άνασκολοπήσι, σταγυραλήσι, κρημάλεις, διασπαγείς περιεσπών. Έτσι, ή επανάστασις της Ναυπάκτου άνιγχε μέσα στο αίμα...

μόνον που σκότωναν ή τήλωναν τους δικούς των όταν επαναστατούσαν. Ο άτιμος Μητροπολίτης σπύθηκε, δεινός, στην πλατεία της πόλεως κ' έκεί οι υπάλληλοι του άσχηρο έβωσαν αναμμένα σίδερα στα μάτια του... Έστειλα ήθε ή σφαγή των άλλων επαναστατών. Το αίμα γίνεκε ποτάμη. Άνασκολοπήσι, σταγυραλήσι, κρημάλεις, διασπαγείς περιεσπών. Έτσι, ή επανάστασις της Ναυπάκτου άνιγχε μέσα στο αίμα...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΤΕΡΑΤΑ ΟΞΥΔΕΡΚΕΙΑΣ

Ο Ρωμαίος ιστορικός Πλίνιος άναφέρει ότι στην εποχή του ζούσε ένας Έλληνας όνομαζόμενος Στραβόν, ό όποιος όχι μόνο δεν ήταν... σ τ ο ς α δ ο ς, αλλά είχε τέτοια όραση που κατόρθωνε να βλέπη καθαρά τ' άντικείμενα από άπόστασι 135 μιλίων. Ο ίδιος κατόρθωσε να άντιγράφη την Ίαβδα και την Όδύσεια κ' ένα φέλλο χωριού που χωροδσε μέσα σ' ένα... κροδί!

Άπό τους άρχαιούς όρετα όρασι είχαν έπίσης ό Καλλιμάχης και ό Μιθριδάτης. Ο τελευταίος μάλιστα είχε κατασκευάσει ένα τετρό-τερο όμάξι τόσο μικρό, που μπορούσε μαζί με τ' άλογά του να σκεπαστή από ένα φτερό μύγας.